

STATEMENT

OF NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS

addressed to the Members of the International Coalition for the Return of Ukrainian children

Since the start of Russian aggression against Ukraine in 2014, violations against Ukrainian children indicate a deliberate policy, rather than unfortunate consequences of the war. With the full-scale invasion, the violations grew in number and spread to the new territories occupied by Russia.

Tens of thousands of Ukrainian children have been forcibly transferred within occupied territory or unlawfully deported to Russia. Over two thousand have returned from occupied territory or Russia, but many more remain far from their family and home. Over one million Ukrainian children remain under occupation, enduring continuous risks, coercion, and violations of their fundamental rights. The severity and systematic nature of these violations has led the Independent International Commission of Inquiry on Ukraine to conclude they amount to crimes against humanity and war crimes of deportation and forcible transfer of children, as well as unjustifiable delay in their repatriation. Resolution adopted by the UN General Assembly on 3 December 2025 on Return of Ukrainian children brought attention to the practice of forcible transfer and deportation of Ukrainian children, the separation of families and of children from legal guardians, subsequent forced change of children's personal status, their citizenship, adoption or placement in foster families, and efforts to indoctrinate them.

The arrest warrants issued three years ago by the International Criminal Court against the President of the Russian Federation, Vladimir Putin, and Commissioner for Children's Rights, Maria Lvova-Belova, sent a clear signal of international accountability. It however weakens with the refusal of State Parties to the Rome Statute to execute arrest warrants and the overall attacks, political pressure, and challenges arising for the International Criminal Court. The efforts of international partners to facilitate children's returns are essential, but face the refusal of the Russian Federation to provide an accurate number of children forcibly transferred and/or deported, deliberate obstacles in their identification, and systemic measures designed to prevent or delay the return of Ukrainian children. Attempts to portray these cases as a singular matter of reunification of families, purposefully distort their nature and obscure an international crime committed by Russian representatives are particularly concerning.

Russia has consistently violated the regime of occupation and imposed its legal, governmental, judicial and administrative systems to the territories under its control, in principle treating them as Russian. In this, Ukrainian children in the occupied territories have been and continue to be subjected to the same violations as those unlawfully deported. Teaching children exclusively under Russian curriculum, only in Russian language, with propaganda of war and military service enshrined in formal and informal education, Russia aims to erase their Ukrainian identity and turn them into soldiers to be used for continuing and launching future wars. Imposing Russian citizenship upon the children and their parents, placing children in custody or up for adoption in Russian families seeks to ensure their transfer from one group to another and sever their path to return and carries genocidal intent.

In the view of years of efforts aimed at returning Ukrainian children, grateful for the dedication and support of the Members of the International Coalition for the return of Ukrainian children, we, Ukrainian organizations driving the critical work of identifying, returning, and reintegrating affected children, and ensuring accountability for these crimes, call on Coalition Members to:

- 1. Continue political and economic pressure on the Russian Federation** to ensure the immediate, safe and unconditional return of all Ukrainian children who have been forcibly transferred or deported and to cease, without delay, any further practice of forcible transfer, deportation, separation from families and legal guardians, change of personal status, including through citizenship, adoption or placement in foster families, and indoctrination of Ukrainian children, in accordance with the Resolution adopted by the General Assembly on Return of Ukrainian children.
- 2. Adopt and uphold sanctions** against individuals and entities involved in violations against Ukrainian children, building up coordination of sanctions regimes among Coalition Members.
- 3. Develop and implement a coordinated Road Map for Coalition Members** outlining concrete measures to advance the return, accountability for violations, and reintegration of Ukrainian children, with clear benchmarks and mechanisms to track progress across all areas.
- 4. Provide explicit and sustainable support to the International Criminal Court** as an institution, as well as for the investigation into the situation in Ukraine, and ensure enforcement of arrest warrants issued against the President of the Russian Federation, Vladimir Putin, and Commissioner for Children's Rights, Maria Lvova-Belova.
- 5. Strengthen and expand the use of legal mechanisms to protect affected children** in both judicial and quasi-judicial institutions at various levels. In particular, promote compliance with the recommendations of UN and OSCE system bodies, as well as facilitate the compensation for children by filing applications to the Register of Damage for Ukraine.
- 6. Monitor and facilitate the implementation of the Resolution** adopted by the UN General Assembly on 3 December 2025 on Return of Ukrainian children, particularly the actions requested to be taken by the UN Secretary General.
- 7. Prioritise consistent support for established initiatives** with demonstrated, proven effectiveness in searching, identifying, and returning Ukrainian children, in line with localisation principles and avoiding duplication of efforts.
- 8. Establish comprehensive international protection and safety for civil society workers and volunteers** engaged in the search and return of children, for example by imposing obligations on Coalition Members to protect them, develop and implement coordinated safety protocols, and ensure access to legal assistance, insurance, and emergency response mechanisms.
- 9. Undertake concrete measures** to prevent, document, and respond to persecution, detention, violence, and other forms of pressure against civil society actors and volunteers involved in the search for and return of children, and ensure accountability for those responsible at national and international levels.

10.Ensure sustained, long-term assistance for the reintegration of Ukrainian children by supporting Ukrainian organizations, recognising their unique expertise, and guaranteeing continuity of care so that no child is left without support.

11.Invest in the capacity of Ukrainian communities to protect and support children, as a foundation for their successful reintegration, including through strengthening family-based care for children without parental care.

12.By creating platforms for dialogue, organizing consultations, enabling direct engagement, ensure the meaningful participation of affected children in decision-making processes related to their rights and interests.

ЗАЯВА

НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ,

**адресована членам Міжнародної коаліції
за повернення українських дітей**

Порушення прав українських дітей, що вчиняються від початку російської агресії проти України у 2014 році, є цілеспрямованою політикою, а не випадковими наслідками війни. Під час повномасштабного вторгнення кількість таких порушень зросла, і вони поширилися на новоокуповані Росією території України.

Росія примусово перемістила десятки тисяч українських дітей у межах окупованих територій або незаконно вивезла їх до своєї країни. Понад дві тисячі вже повернулися з окупованих територій або з Росії, проте значно більше дітей досі залишаються далеко від своїх родин і домівок. Понад один мільйон українських дітей залишаються під окупацією, зазнаючи постійних ризиків, примусу та порушень їхніх основоположних прав. Тяжкість і системний характер цих порушень спонукали Незалежну міжнародну комісію ООН з розслідування порушень в Україні дійти висновку, що вони становлять злочини проти людяності та воєнні злочини у вигляді депортації та примусового переміщення дітей, а також невинуватих затримки їхньої репатріації. Резолюція, ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 3 грудня 2025 року щодо повернення українських дітей, привернула увагу до практики примусового переміщення та депортації українських дітей, роз'єднання сімей і дітей та їхніх законних опікунів, подальшої примусової зміни особистого статусу дітей, їхнього громадянства, усиновлення або влаштування до прийомних сімей, а також зусиль щодо їхньої індоктринації.

Три роки тому Міжнародний кримінальний суд видав ордери на арешт президента Російської Федерації Володимира Путіна та Уповноваженої з прав дитини Марії Львової-Белової, що стало чітким сигналом щодо притягнення до міжнародної відповідальності. Водночас цей сигнал послаблюється через відмову держав-учасниць Римського статуту виконувати ордери на арешт, а також унаслідок загальних атак, політичного тиску та викликів, з якими стикається Міжнародний кримінальний суд. Зусилля міжнародних партнерів, спрямовані на повернення дітей, є вкрай важливими. Водночас на перешкоді стає відмова Російської Федерації надавати точні дані про кількість примусово переміщених та/або депортованих дітей, навмисне ускладнення їхньої ідентифікації, а також системні заходи, які ускладнюють або затягують повернення українських дітей. Особливе занепокоєння викликають спроби представити ці випадки виключно як питання возз'єднання сімей, що свідомо спотворює їхній характер і приховує міжнародний злочин, скоєний представниками Росії.

РФ систематично порушує режим окупації та нав'язує на підконтрольних їй територіях власні правову, урядову, судову та адміністративну системи, фактично розглядаючи їх як частину Росії. У цьому контексті українські діти на окупованих територіях зазнають і продовжують зазнавати тих самих порушень, що й незаконно депортовані діти. Навчаючи дітей виключно за російською освітньою програмою, лише російською мовою, із пропагандою війни та військової служби, закріпленою у формальній та неформальній освіті, Росія прагне стерти їхню українську ідентичність і перетворити їх на солдатів для продовження та розв'язання майбутніх воєн. Нав'язування російського громадянства дітям та їхнім батькам, передача дітей під опіку або на усиновлення в російські сім'ї має на меті забезпечити їх передачу з однієї групи до іншої та унеможливити повернення, що містить ознаки геноцидального наміру.

З огляду на багаторічні зусилля, спрямовані на повернення українських дітей, та висловлюючи вдячність за відданість і підтримку членів Міжнародної коаліції за повернення українських дітей, ми, українські організації, які здійснюють критично важливу роботу з ідентифікації, повернення та реінтеграції постраждалих дітей, а також сприяють притягненню до відповідальності за ці злочини, закликаємо членів Коаліції:

1.Продовжити політичний та економічний тиск на Російську Федерацію з метою забезпечення негайного, безпечного та безумовного повернення всіх українських дітей, які були примусово переміщені або депортовані, а також без зволікань припинити будь-яку подальшу практику примусового переміщення, депортації, роз'єднання з сім'ями та законними опікунами, зміни особистого статусу, зокрема через нав'язування громадянства, усиновлення або влаштування до прийомних сімей, та індоктринації українських дітей відповідно до Резолюції, ухваленої Генеральною Асамблеєю щодо повернення українських дітей.

2.Запровадити та підтримувати санкції щодо фізичних і юридичних осіб, причетних до порушень прав українських дітей, посилюючи координацію санкційних режимів між членами Коаліції.

3.Розробити та впровадити скоординовану дорожню карту для членів Коаліції, що визначатиме конкретні заходи, спрямовані на забезпечення повернення українських дітей, сприяння притягненню до відповідальності за порушення та їхню реінтеграцію, із чіткими орієнтирами та механізмами відстеження прогресу в усіх сферах.

4. Забезпечити чітку та сталу підтримку Міжнародного кримінального суду як інституції, а також розслідування ситуації в Україні, і сприяти виконанню ордерів на арешт, виданих щодо президента Російської Федерації Володимира Путіна та Уповноваженої з прав дитини Марії Львової-Белової.

5. Посилити та розширити використання правових механізмів для захисту постраждалих дітей як у судових, так і в квазісудових інституціях на різних рівнях. Зокрема, сприяти дотриманню рекомендацій органів системи ООН та ОБСЄ, а також забезпечити можливість отримання дітьми компенсації шляхом подання заяв до Реєстру збитків для України.

6. Здійснювати моніторинг та сприяти виконанню Резолюції, ухваленої Генеральною Асамблеєю ООН 3 грудня 2025 року щодо повернення українських дітей, зокрема заходів, виконання яких покладено на Генерального секретаря ООН.

7. Надавати пріоритет послідовній підтримці існуючих ініціатив із доведеною ефективністю у пошуку, ідентифікації та поверненні українських дітей, відповідно до принципів локалізації та з уникненням дублювання зусиль.

8. Запровадити комплексний міжнародний захист і безпеку працівників громадянського суспільства та волонтерів, залучених до пошуку та повернення дітей, зокрема шляхом покладення на членів Коаліції зобов'язань щодо їхнього захисту, розроблення та впровадження скоординованих протоколів безпеки, а також гарантувати доступ до правової допомоги, страхування та механізмів екстреного реагування.

9. Вжити конкретних заходів для запобігання, документування та реагування на переслідування, затримання, насильство та інші форми тиску щодо представників громадянського суспільства і волонтерів, залучених до пошуку та повернення дітей, а також притягнення до відповідальності винних на національному та міжнародному рівнях.

10. Надати сталу довгострокову підтримку реінтеграції українських дітей шляхом підтримки українських організацій, визнання їхньої унікальної експертизи та гарантування безперервності опіки, щоб жодна дитина не залишалася без підтримки.

11. Інвестувати у спроможність українських громад захищати та підтримувати дітей задля їхньої успішної реінтеграції, зокрема шляхом посилення сімейних форм виховання для дітей, позбавлених батьківського піклування.

12. Забезпечити реальну участь постраждалих дітей у процесах ухвалення рішень, що стосуються їхніх прав та інтересів, зокрема шляхом створення платформ для діалогу, організації консультацій та надання можливостей для безпосередньої участі.

Signatories:

Human Rights Centre ZMINA
Ukrainian Child Rights Network
Save Ukraine
Voices of Children
Regional Center for Human Rights
Crimean Human Rights Group
SOS Children's Villages Ukraine
Charitable Organization "Foundation For the Future"
All-Ukrainian NGO "Magnolia"
NGO Centre of Psychological Help "Confidence"
Way Home Odesa Charity Foundation
Truth Hounds
Hope and Homes for Children Ukraine
Ukrainian Education Platform
ICF "Ukrainian foundation for Public Health"
Charitable Foundation Volunteers: Adults to Children
NGO Responsible Citizens
Charitable Foundation "Pomogaem"
All-Ukrainian public center "VOLUNTEER"
NGO "League of Social Workers of Ukraine"
NGO Donbas SOS
NGO «Institute for the development of social services»
All-Ukrainian Charity "Child Well-being Fund Ukraine"
NGO See with your heart
NGO Emmaus
NGO Vidchui
NGO "We are near"
NGO Merezhyvo
NGO MARTIN-club
NGO "Fundamental Research Support Fund"
CO "CF "EAST SOS"
Charitable Foundation "Orphans Future »
Crisis insight
NGO "CrimeaSOS"
Right to Protection CF
Charitable Foundation "Stabilization Support Services"
NGO HUMANITY
Charitable Foundation CARITAS-KYIV
GLOBA22 Foundation
Charity Organization "Blagomay"
ICO "Partnership "For Every Child"